

В.О. Сидорка, кандидат с.-г. наук
Дніпропетровська дослідна станція
Інституту овочівництва і баштанництва НААН

РЕЗУЛЬТАТИ КОНКУРСНОГО СОРТОВИПРОБУВАННЯ ГЕТЕРОЗИСНИХ ГІБРИДІВ КАБАЧКА

Представлено результати конкурсного сортовипробування гетерозисних гібридів кабачка. Виділено гібриди, які переважають та є на рівні за цінними господарськими ознаками (опушеності стебла і листка, тривалістю періоду від сходів до першого збору плодів, вмістом сухої розчинної речовини, загальної врожайності, товарності) з гібридом Іскандер F₁.

Ключові слова: кабачок, гетерозисний гібрид, господарсько цінні ознаки, сортовипробування.

Вступ. До Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні на 2015 рік внесено 20 сортів кабачка та 17 гетерозисних гібридів, з них лише один гібрид вітчизняної селекції (Садко F₁) і два створено спільно з іноземними країнами (Кларнет F₁, Солідор F₁) [1].

Споживачі, у тому числі і консервна промисловість, потребують сортів і гібридів з максимальною віддачею врожаю в ранні строки, з високими смаковими якостями плодів, що мають циліндричну форму з невеликим діаметром, придатні до приготування консервів високої якості. Однією з важливих ознак кабачка є опушення стебла, яке сильно проявляється на черешках та нижній поверхні листкової пластинки, що має негативне значення у період збирання врожаю.

Тому поставлене нами завдання – виведення високоврожайних гібридів кабачка з високою харчовою цінністю плодів для Північного Степу України – є актуальним.

Метою досліджень є створення гетерозисного гібрида кабачка з білим забарвленням плодів, м'яким опушенням черешків і листків, який відзначатиметься ультраскоростиглістю, урожайністю,

© Сидорка В.О., 2015.

товарністю. Вивчали близько 100 зразків колекційного розсадника: сорти вітчизняної та зарубіжної селекції, а також мутантні лінії, отримані на станції.

Методика досліджень. Технологію вирощування кабачка здійснювали згідно зі стандартом «Насіння огірка, кабачка, патисона. Технологія вирощування. Загальні вимоги ДСТУ 6016:2008 [2]. Одержані, методом гібридизації, кращі гібридні форми кабачка вивчали протягом двох років у конкурсному сортовипробуванні. Оцінку нових гібридних популяцій робили за основними господарсько цінними ознаками: урожайністю, скоростиглістю і товарністю плодів, стійкістю проти шкочинних патогенів, транспортабельністю згідно з «Методикою Державного сортовипробування сільськогосподарських культур» (2001) [3]. Досліди закладено відповідно до методики дослідної справи в овочівництві і баштанництві [4–6]. Вихідним матеріалом у селекційній роботі слугували сорти, рекомендовані для вирощування в зоні, зразки з колекції ВІРУ та колекції баштанних рослин ІОБ НААН та його мережі.

Результати досліджень. Дослідження у розсаднику конкурсного сортовипробування проведено із гібридами – Гарант F₁ (робоча назва, комбінація Yaranema × Dunavarsany), Універсал F₁ (робоча назва, комбінація Light green × Dunavarsany), Отаман F₁ (робоча назва, комбінація Senator hybrid × Dunavarsany), Лідер F₁ (робоча назва, комбінація CMV 2200 × Blondy), Чемпіон F₁ (робоча назва, комбінація Місцевий 2 × Aregripena), Форвард F₁ (робоча назва, комбінація Yaranema × Blondy).

У результаті досліджень ми отримали гетерозисні гібриди, які вирізнялися та знаходилися на рівні стандарту Іскандер за деякими ознаками (табл. 1).

За ознакою опушеності стебла і листка гібрид Універсал F₁ виділявся помірною опушеністю. За величиною тривалості періоду від сходів до першого збору плодів у порівнянні зі стандартом подібне значення мав гібрид Універсал F₁. Останні гібриди поступалися стандарту за довжиною періоду (від сходів до початку збору врожаю) на 1–4 доби.

За вмістом сухої розчинної речовини на 0,1 % більше ніж у Іскандера у зразків Лідер F₁ та Форвард F₁. Зразок Гарант F₁ містив сухої речовини стільки ж як і стандарт – 3,3 %.

Загальна врожайність в богарних умовах Отамана F₁ у порівнянні з випробуваними гібридами становила 22,4 т/га, що на рівні зі стандартом (21,3 т/га) у межах помилки досліду. У гібрида Лідер F₁ математичний обробіток не виявив суттєвої різниці порівняно зі стандартом, урожайність складала 18,9 т/га. Останні випробувані гібриди поступалися стандарту на 3,9–7,7 т/га.

Товарність випробуваних гібридів – висока (95,4–100,0 %). З найбільшим значенням (100 %) виділився гібрид Чемпіон F₁.

1. – Характеристика генотипів за цінними господарськими ознаками

Гібрид	Період від сходів до першого збору плодів, діб	± до стандарту	Вміст сухої розчинної	± до стандарту	Загальна урожайність, т/га	± до стандарту	Товарність, %	± до стандарту
Іскандер F ₁	28		3,3		21,3		97,2	
Гарант F ₁	28	0	3,3	0	13,8	-7,5	98,2	+1,0
Універсал F ₁	30	+2	3,1	-0,2	17,4	-3,9	99,1	+1,9
Отаман F ₁	29	+1	2,8	-0,5	22,4	+1,1	96,0	-1,2
Лідер F ₁	30	+2	3,4	+0,1	18,9	-2,4	95,4	-1,8
Чемпіон F ₁	32	+4	3,2	-0,1	15,8	-5,5	100,0	+2,8
Форвард F ₁	30	+2	3,4	+0,1	13,6	-7,7	98,0	+0,8
НІР ₀₅					2,5			

Висновки. За ознакою помірної опушеності стебла і листка виділився гібрид Універсал F₁. За величиною тривалості періоду від сходів до першого збору плодів на рівні стандарту Іскандер F₁ виявився гібрид Універсал F₁.

За вмістом сухої розчинної речовини виділилися гібриди – Лідер F₁ та Форвард F₁ (3,4 %). Зразок Гарант F₁ містив сухої речовини стільки ж як і стандарт – 3,3 %.

Загальна урожайність в богарних умовах Отамана F₁ та Лідер F₁ на рівні зі стандартом (21,3 т/га) у межах помилки досліду. Товарність випробуваних гібридів – висока (95,4–100,0 %).

Бібліографія

1. Реєстр сортів рослин України [Електронний ресурс] – Режим доступу до реєстру: <http://sops.gov.ua>.
2. Насіння огірка, кабачка, патисона. Технологія вирощування. Загальні вимоги ДСТУ 6016:2008. – [Чинний від 2010-01-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 2010. – 16 с.
3. Сортовипробування баштанних культур (кавун, диня, гарбуз), кабачка і патисона / Методика Державного сортовипробування сільськогосподарських культур. – Вип. 4. Картопля, овочеві та баштанні культури. – К., 2001. – С. 50–53.
4. Методика дослідної справи в овочівництві і баштанництві / За ред. Бондаренка Г.Л., Яковенка К.І. – Х.: Основа, 2001. – 369 с.
5. Доспехов Б.А. Методика полевого опыта / Б.А. Доспехов. – М.: Колос. – 1985. – С. 3–261.
6. Сучасні методи селекції овочевих і баштанних культур / За ред. Горовой Т.К., Яковенка К.І. – Х., 2001. – 644 с.

В.А. Сидорка

Результаты конкурсного сортоиспытания гетерозисных гибридов кабачка.

Резюме. Представлены результаты конкурсного сортоиспытания гетерозисных гибридов кабачка. Выделены гибриды, которые преобладают и на уровне по хозяйственно ценным признакам с гибридом Искандер F₁.

V.A. Sydorka

The results of the competitive variety trials heterosis-governmental hybrids zucchini.

Summary. The results of the competition strain testing heterotic hybrids zucchini. Highlight hybrids prevailing at and for agronomic characteristics (pubescence stem and leaf duration period from germination to first harvesting, soluble dry matter content, total yield, marketability) of Iskander hybrid F₁.